

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права та соціальних технологій
Юридичний факультет
Кафедра правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять для здобувачів вищої освіти
спеціальності 081 «Право»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри правоохоронної
діяльності та загальноправових
дисциплін
Протокол № 2 від 14 вересня 2020 року

Міжнародне публічне право. Методичні вказівки до семінарських занять для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» / Укл.: Веремієнко С.В. – Чернігів: ННІ права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка». – 2020. – 45 с.

Укладач:

ВЕРЕМІЄНКО СВІТЛАНА ВІКТОРІВНА, старший викладач кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін

Відповідальний за випуск: КОЗИНЕЦЬ ОЛЕНА ГАВРИЛІВНА, завідувач кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін, кандидат історичних наук

Рецензент: КОЛОДІЙ ІННА МИКОЛАЇВНА, доцент кафедри цивільного, господарського права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО»	
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Міжнародне публічне право».....	8
1.2. Структура навчальної дисципліни.....	13
1.3. Методи контролю з навчальної дисципліни «Міжнародне публічне право».....	14
2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	
Семінарське заняття 1. Історія розвитку міжнародного права	18
Семінарське заняття 2. Визнання та правонаступництво у міжнародному публічному праві	21
Семінарське заняття 3. Територія і міжнародне право	21
Семінарське заняття 4. Міжнародне право захисту прав людини	23
Семінарське заняття 5. Міжнародне гуманітарне право.....	24
Семінарське заняття 6. Право міжнародних договорів	25
Семінарське заняття 7. Право міжнародних організацій	26
ЛІТЕРАТУРА.....	28
ДОДАТКИ.....	40

ПЕРЕДМОВА

Семінарське заняття є одним з найважливіших видів навчальних занять у Національному університеті «Чернігівська політехніка», яке проводиться у формі дискусії навколо попередньо визначеної теми, до якої здобувачі вищої освіти (ЗВО) готують тези виступів на підставі індивідуально виконаного завдання. Семінари проводяться з основних тем програми навчальної дисципліни «Міжнародне публічне право» і є ефективною формою закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях і під час самостійної роботи з навчальною і науковою літературою, нормативно-правовими актами.

Метою семінарських занять з міжнародного публічного права є опанування ЗВО навчальною дисципліною, забезпечення глибокого і всебічного аналізу та колективного обговорення основних проблем курсу, вироблення у ЗВО вміння користування спеціальною юридичною літературою, нормативно-правовими актами, навичок аналітичного підходу до прийняття рішень з конкретних правових ситуацій, здійснення контролю за знань ЗВО.

Основними завданнями семінарських занять з міжнародного публічного права є:

- закріплення у ЗВО теоретичних знань;
- оволодіння ними науковим апаратом, навичками усного і письмового викладення навчального матеріалу;
- залучення їх до науки, наукових досліджень;
- прищеплення їм навичок творчого мислення, самостійного формулювання та висловлювання власних думок, а також захисту висунутих наукових положень та висновків;
- формування у них правового світогляду, здатності пов'язувати теоретичні положення з вимогами юридичної практики.

Якість проведення семінару перш за все залежить від підготовки ЗВО до нього, тому при підготовці до семінару кожен ЗВО повинен уважно ознайомитися з планом, який відображає зміст чергової теми заняття; прочитати і продумати свої лекційні записи, які стосуються теми семінару; вивчити чи законспектувати рекомендовану літературу; скористатися при потребі консультацією викладача; скласти розгорнутий план, тези чи конспект виступу з усіх питань теми заняття.

ЗВО необхідно відвідувати кожне семінарське заняття. Пропуск семінару позбавляє ЗВО можливості усвідомити, закріпити та отримати цілісне уявлення по тій чи іншій темі. Крім того, це створює значні труднощі при підготовці до модульного та підсумкового контролю знань.

Деякі питання роботи на семінарі:

1) переважна більшість семінарських занять проводиться у формі інтерактивної дискусії, під час якої викладач здійснює поточний контроль якості знань ЗВО, перевіряє виконання їх завдань самостійної роботи;

2) семінарське заняття починається вступним словом викладача, в якому він розкриває значення теми і цілі заняття, форми і методи його проведення;

3) ЗВО, розкриваючи зміст того чи іншого питання теми семінарського заняття повинен пов'язувати матеріал з актуальними проблемами сучасності, аналізувати міжнародно-правові явища, наводити приклади;

4) кожному ЗВО необхідно постійно вдосконалювати навички правильного вживання юридичних понять і термінів. Систематичні виступи на семінарах сприяють поповненню словарного запасу, а також вмінню лаконічно і точно висловлювати свої думки;

5) ЗВО повинні уважно слухати виступи своїх однокурсників і оцінювати наскільки глибоко розкриті питання. Це дає можливість кожному присутньому на семінарі висловити свою точку зору та подолати прогалини, які мали місце у відповіді. Активна участь на семінарських заняттях прищеплює навички участі у дискусії, аналізі різних точок зору, вмінню відстоювати власну позицію;

6) після закінчення виступу ЗВО відбувається обговорення проблеми. При цьому викладач не тільки направляє обговорення на розкриття основних питань, але і дає змогу виступити усім учасникам семінару. Якщо ж доповідач чи інший виступаючий на семінарі допускає явні помилки, то для виключення втрати часу викладач може його зупинити і надати слово іншому;

7) завершується семінарське заняття заключним словом_викладача, в якому підсумовується робота групи, аналізується ступінь розкриття теми, оцінюються усі форми участі ЗВО на семінарі (виступ з питання, реферат, повідомлення, доповнення, зауваження тощо) та нараховуються рейтингові бали, а також дається завдання на наступне заняття.

Обов'язковим компонентом семінарського заняття з навчальної дисципліни «Міжнародне публічне право» є підготовка рефератів з найбільш актуальних та складних тем курсу.

Реферат не є дослівним переказом тексту підручника або навчального посібника, а являє собою одну з форм наукового дослідження на певну тему, творчо перероблену на основі знайомства зі станом сучасних наукових досліджень (науково-проблемний реферат) або виклад основних положень певних видань чи їх частин (оглядово-інформаційний реферат).

Реферат має бути виконано самостійно. Мета написання реферату полягає у набутті ЗВО знань з міжнародного права, вміння та навичок працювати з науковою літературою і міжнародно-правовими актами, самостійно аналізувати та узагальнювати матеріал, робити і формулювати власні висновки та пропозиції.

За допомогою рефератів ЗВО глибше вивчає найбільш складні, проблемні питання навчальної дисципліни, вчиться правильно оформлювати роботу та оприлюднювати результати своєї праці.

Підготовка реферату включає в себе такі етапи:

- 1) вибір теми;
- 2) підбір і вивчення спеціальної літератури та нормативно-правових актів;
- 3) складання плану реферату;
- 4) викладення змісту теми;
- 5) оформлення реферату;
- 6) усний виступ з доповіддю.

1. Вибір теми

ЗВО самостійно обирає тему реферату з запропонованого переліку. Допускається закріплення декількох студентів за однією і тією ж темою реферату. В такому разі на семінарських заняттях один з них доповідає, а інші виступають з доповненнями чи уточненнями. ЗВО може в обсязі навчальної програми дисципліни сам запропонувати тему реферату, узгодивши її з викладачем.

При виборі теми ЗВО слід керуватися своїми інтересами до певної проблеми, можливостями підбору літератури тощо.

2. Підбір і вивчення спеціальної літератури та нормативно-правових актів

Роботу над рефератом потрібно починати з вивчення стосовно обраної теми відповідного розділу підручника, навчального посібника, конспекту лекції. Після того, як загальне уявлення про обрану тему склалося, ЗВО слід приділити серйозну увагу підбору і вивченню нормативно-правових актів та літератури, орієнтовний список якої наведено після кожної теми. Однак запропонований перелік джерел не обмежує ініціативу ЗВО. Він може та мусить використовувати інші роботи, самостійно підібрані внаслідок вивчення бібліографії за обраною проблематикою.

3. Складання плану реферату

Після ознайомлення з літературою та нормативно-правовими актами ЗВО складає план реферату, в якому конкретизує питання обраної теми та який включає в себе:

- вступ;
- основну частину (виклад змісту теми);
- висновки;
- список використаної літератури.

Вступ є обов'язковою частиною реферату, в якому стисло обґрунтовується актуальність, наукова і практична значимість обраної теми, вказується на її місце у структурі курсу міжнародного права, формулюються цілі дослідження.

В основній частині реферату мають бути послідовно розглянуті всі питання теми.

Заключна частина реферату має містити висновки, в яких формулюються результати дослідження, оцінки проаналізованого матеріалу, пропозиції чи рекомендації з досліджуваної проблематики.

Вступ і висновки реферату разом не повинні перевищувати одну чверть його обсягу.

4. Викладання змісту теми

Після підбору і вивчення літератури, визначення плану реферату слід приступити до узагальнення та систематизації зібраного матеріалу. Виклад матеріалу повинен бути чітким, логічним та послідовним. Викладати матеріал у рефераті рекомендується у безособовій формі висловлювання (наприклад, "вважаємо", "думаємо", "рачуємо" та інше). Необхідно вживати терміни, властиві даній науці, уникати незрозумілих понять та складних граматичних зворотів. Допускається змінювати терміни, окремі слова і словосполучення

прийнятими текстовими скороченнями, значення яких зрозуміле з контексту реферату.

При використанні цитат з літературних та наукових джерел слід пам'ятати, що вони необхідні для підтвердження думки автора реферату, або ж для висловлювання своєї думки на протипагу іншій. Занадто зловживати ними не слід.

ЗВО доцільно звернути увагу на такі характерні недоліки, які трапляються при написанні реферату і які можуть привести до незадовільної оцінки:

- механічне, дослівне переписування використаної літератури;
- поверховий, не аргументований виклад основних теоретичних положень;
- невідповідність між змістом роботи та її планом;
- абстрактний виклад теми, відсутність посилань на міжнародно-правові акти
- недбалість і неграмотність викладу.

Отже, основними вимогами до написання реферату є вміння виділяти головні теоретичні питання і роз'яснювати їх на конкретному матеріалі, логічно та послідовно розкривати зміст теми, використовуючи при цьому сучасну юридичну літературу.

5. Оформлення реферату

ЗВО повинен пам'ятати, що через оформлення реферату, його зовнішній вигляд, викладач формує першу думку про зміст матеріалу. Тому кожному ЗВО необхідно дотримуватись принципів академічної доброчесності та стандартних вимог, які висуваються щодо рефератів.

Загальний обсяг реферату не повинен перевищувати 10 друкованих сторінок тексту, набраного 14 шрифтом через 1,5 інтервали.

Після написання реферату ЗВО повинен виступити з доповіддю на семінарському занятті. ЗВО протягом десяти хвилин має викласти основні положення свого дослідження, обґрунтувати наукову і практичну значимість обраної теми, сформулювати пропозиції чи рекомендації. Після виступу, при необхідності, відповісти на запитання викладача та інших учасників семінару.

За результатами обговорення реферату ЗВО виставляється відповідна кількість балів, які враховуються при виставленні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО»

1.1. Тематичний зміст навчальної дисципліни «Міжнародне публічне право»

Змістовий модуль 1. Поняття та юридична природа міжнародного публічного права. Суб'єкти міжнародного публічного права.

Тема 1. Поняття та юридична природа міжнародного публічного права

Поняття міжнародного публічного права. Термін «міжнародне право». Характерні особливості міжнародного права. Предмет і об'єкт міжнародного публічного права. Міжнародне право як особлива правова система. Нормативність міжнародного права. Функції міжнародного публічного права. Система і структура сучасного міжнародного права. Галузі та інститути міжнародного публічного права.

Тема 2. Історія розвитку міжнародного права. Становлення сучасного міжнародного публічного права

Виникнення міжнародного права. Періодизація історії міжнародного публічного права. Міжнародне право рабовласницької доби. Міжнародне право феодальної доби. Міжнародне право у XIX столітті. Міжнародне право початку XX століття. Міжнародне право у період між двома світовими війнами. Розвиток міжнародного права після другої світової війни.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного публічного права

Поняття суб'єкта міжнародного права. Поняття міжнародної правосуб'єктності. Класифікація суб'єктів міжнародного публічного права. Держави як основні суб'єкти міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність націй і народів, які борються за незалежність. Правосуб'єктність міжнародних організацій. Особливості правосуб'єктності державоподібних утворень. Правосуб'єктність інших учасників міжнародних відносин.

Тема 4. Міжнародно-правове визнання та правонаступництво

Поняття визнання та його юридичне значення. Теорії визнання. Форми визнання: де-юре, де-факто. Види визнання. Визнання нових держав. Визнання нових урядів. Визнання національно-визвольного руху, органів опору та визнання статусу воюючої сторони. Практика визнання урядів в еміграції.

Поняття правонаступництва. Види правонаступництва. Об'єкти правонаступництва. правонаступництво щодо міжнародних договорів. правонаступництво щодо державної власності. правонаступництво щодо державних архівів. правонаступництво щодо державних боргів. Права і

обов'язки держав у сфері правонаступництва. правонаступництво України після розпаду Радянського Союзу.

Змістовий модуль 2. Норми, принципи та джерела міжнародного публічного права

Тема 5. Норми та принципи міжнародного публічного права

Поняття і характерні ознаки норм міжнародного права. Класифікація міжнародно-правових норм. Ієрархія норм міжнародного права. Узгодження волевиявлення держав як спосіб створення норм. Особливості створення звичаєвих норм міжнародного права. Створення імперативних норм.

Поняття та особливості принципів міжнародного права. Класифікація основних принципів міжнародного права. Зміст основних принципів міжнародного права.

Тема 6. Джерела міжнародного публічного права

Поняття джерел міжнародного права. Види джерел міжнародного публічного права. Перелік джерел в ст. 38 Статуту Міжнародного Суду ООН.

Міжнародний договір. Особливості міжнародного договору. Міжнародний звичай. Особливості міжнародного звичаю. Спільні та відмінні риси міжнародного договору та звичаю. Допоміжні джерела міжнародного публічного права. Правотворчі рішення міжнародних організацій. Судові рішення. Доктрина міжнародного права.

Поняття кодифікації міжнародного права. Розвиток кодифікації міжнародного права до першої світової війни. Кодифікація міжнародного права під егідою Ліги Націй. Кодифікація міжнародного права після другої світової війни. Види кодифікації Постійна Комісія з міжнародного права. Головні напрямки кодифікації міжнародного публічного права.

Тема 7. Співвідношення міжнародного та внутрішньодержавного права

Взаємозв'язок міжнародного і внутрішньодержавного права: в економічній сфері, політичній та гуманітарній. Функції держави та їх узгодження із міжнародним правом. Уніфікація законодавств держав. Вплив внутрішньодержавного права на міжнародне право. Самовиконавчі та несамовиконавчі норми. Вплив міжнародного права на внутрішньодержавне. Поняття імплементації та трансформації норм.

Колізії норм внутрішнього права з нормами міжнародних договорів.

Види трансформації: пряма трансформація, опосередкована та змішана трансформація. Відсилаючи норми. Співвідношення міжнародного і внутрішнього права відповідно до законодавства України.

Змістовий модуль 3. Територія та населення у міжнародному публічному праві

Тема 8. Територія у міжнародному праві

Поняття території у міжнародному праві. Класифікація територій. Склад і юридична природа державної території.

Державні кордони. Делімітація та демаркація кордонів. Правовий режим державного кордону.

Підстави та способи зміни державної території.

Міжнародне морське право. Міжнародно-правовий режим рік і озер. Міжнародне повітряне право. Міжнародне космічне право. Міжнародно-правовий режим Арктики та Антарктики.

Тема 9. Населення і міжнародне право

Поняття населення у міжнародному праві. Склад населення. Роль міжнародного права у регулюванні правового становища населення.

Міжнародно-правове регулювання питань громадянства. Принцип реального та ефективного громадянства. Набуття громадянства. Припинення громадянства. Множинне громадянство та його правові наслідки. Правовий статус осіб без громадянства.

Поняття іноземних громадян. Правовий режим іноземців, його види. Міжнародно-правове регулювання становища біженців, переміщених осіб, вимушених переселенців.

Поняття політичного притулку, його види. Умови та порядок надання політичного притулку.

Тема 10. Міжнародне право захисту прав людини

Поняття прав людини. Історія розвитку та становлення прав людини. Розвиток концепції прав людини в ХХ столітті.

Класифікація прав людини. Проблема універсальності прав людини.

Поняття, функції та принципи міжнародного захисту прав людини. Джерела міжнародного захисту прав людини. Міжнародний механізм захисту прав людини. Універсальні та регіональні інституційні механізми захисту прав людини. Механізм захисту прав людини в рамках Ради Європи. Європейський суд з прав людини.

Змістовий модуль 4. Правові інститути та галузі міжнародного публічного права.

Тема 11. Мирні засоби вирішення міжнародних спорів

Поняття мирних засобів розв'язання міжнародних спорів. Поняття ситуації та спору. Види міжнародних спорів. Міжнародно-правове забезпечення мирних засобів розв'язання міжнародних спорів. Дипломатичні та правові засоби вирішення міжнародних спорів. Переговори. Консультації сторін. Обстеження.

Добрі послуги та посередництво. Міжнародні примирні комісії. Міжнародний арбітраж. Міжнародна судова процедура. Превентивна дипломатія.

Тема 12. Відповідальність у міжнародному праві

Поняття міжнародно-правової відповідальності. Суб'єкти міжнародно-правової відповідальності. Підстави міжнародно-правової відповідальності. Поняття і види міжнародних протиправних діянь. Ознаки міжнародного правопорушення. Класифікація міжнародних правопорушень. Обставини, що звільняють від міжнародно-правової відповідальності.

Види та форми міжнародно-правової відповідальності. Відповідальність політична та матеріальна. Відповідальність за правомірну діяльність. Відповідальність міжнародних організацій.

Поняття і характерні особливості міжнародно-правових санкцій. Типи і види міжнародно-правових санкцій. Умови правомірності міжнародно-правових санкцій. Механізм застосування міжнародно-правових санкцій. Поняття, підстави, умови правомірності та механізм застосування контрзаходів.

Санкції щодо Російської Федерації та персональні спеціальні обмежувальні заходи, спрямовані на припинення агресії РФ проти України

Тема 13. Міжнародне гуманітарне право

Поняття міжнародного гуманітарного права. Збройні конфлікти в сучасному світі та їх класифікація. Джерела міжнародного гуманітарного права.

Міжнародно-правове регулювання початку війни. Оголошення війни. Стан війни, його правові наслідки. Правовий статус учасників збройних конфліктів. Комбатанти і некомбатанти. Окремі категорії осіб, які беруть участь у воєнних діях. Режим воєнного полону.

Режим воєнної окупації. Захист цивільного населення та цивільних об'єктів у період збройного конфлікту. Захист культурних цінностей.

Засоби ведення війни. Методи ведення війни. Нейтралітет у війні. Права та обов'язки нейтральних держав.

Міжнародно-правова регламентація припинення воєнних дій. Закінчення стану війни, його правові наслідки.

Тема 14. Право міжнародних договорів

Поняття права міжнародних договорів. Роль договору в сучасних міжнародних відносинах. Кодифікація і прогресивний розвиток права міжнародних договорів.

Сторони в міжнародній угоді. Право на участь в міжнародних договорах. Предмет договору. Правомірність договору. Чинність і недійсність договору. Підстави для недійсності договорів.

Класифікація міжнародних договорів.

Форма договору і її значення. Структура договору. Мова договору. Стадії укладання міжнародних договорів. Порядок набуття чинності міжнародним договором. Ратифікація, прийняття, схвалення, приєднання. Депозитарій і його

функції. Застереження до договору. Реєстрація договору. Тлумачення міжнародного договору.

Дія міжнародного договору. Набуття чинності міжнародного договору. Строк дії. Пролонгація. Порядок виконання міжнародних договорів. Припинення дії міжнародних договорів.

Тема 15. Право зовнішніх зносин

Поняття зовнішньої політики і дипломатії. Органи зовнішніх зносин держави і їх система.

Поняття і загальна характеристика дипломатичного права. Кодифікація норм дипломатичного права. Міжнародно-правове регулювання організації і діяльності постійних дипломатичних представництв. Встановлення дипломатичних відносин і організація дипломатичних представництв. Початок і закінчення дипломатичної місії. Структура і персонал дипломатичного представництва. Класи і ранги. Дипломатичний корпус. Функції дипломатичного представництва і засоби їх здійснення. Дипломатичні привілеї та імунітети.

Поняття і загальна характеристика консульського права. Кодифікація норм консульського права. Міжнародно-правове регулювання організації і діяльності консульських установ. Встановлення консульських відносин і організація консульств. Структура і персонал консульських представництв. Порядок призначення і відкликання консулів. Функції консульських установ і засоби їх здійснення.

Тема 16. Право міжнародних організацій

Поняття, функції та принципи права міжнародних організацій. Поняття міжнародної організації. Значення міжнародних організацій на сучасному етапі. Історія міжнародних організацій.

Види міжнародних організацій. Поняття міжнародної міжурядової організації. Членство в міжнародних організаціях. Порядок вступу та виходу з міжнародної організації. Організаційна структура міжнародних організацій. Правові акти міжнародних організацій. Юридична природа сучасних міжнародних організацій. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій. Договірна правоздатність міжнародних організацій. Привілеї та імунітети міжнародних організацій. Постійні представництва держав при міжнародних організаціях.

Організація Об'єднаних Націй. Історія її створення. Статут ООН. Мета і принципи ООН. Членство в ООН. Система головних органів ООН. Спеціалізовані установи ООН.

Регіональні міжнародні організації. Правова природа Європейського Союзу. Створення ЄС. Компетенція Євросоюзу. Інституційний механізм ЄС. Взаємодія права Європейського Союзу і міжнародного права.

Міжнародні неурядові організації. Міжнародні конференції.

1.2. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 1.1 – Розподіл обсягу годин за темами і формами вивчення

Назви тем змістових модулів	Кількість годин для денної форми навчання			
	Лекції	Практ, семінар	Сам.роб	Разом
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Поняття та юридична природа міжнародного публічного права. Суб'єкти міжнародного публічного права				
Тема 1. Поняття та юридична природа міжнародного публічного права.	2	-	3	5
Тема 2. Історія розвитку міжнародного права. Становлення сучасного міжнародного публічного права	-	2	4	6
Тема 3. Суб'єкти міжнародного публічного права	2	-	3	5
Тема 4. Міжнародно-правове визнання та правонаступництво	-	2	5	7
Разом за змістовим модулем 1:	4	4	15	23
Змістовий модуль 2. Норми, принципи та джерела міжнародного публічного права				
Тема 5. Норми та принципи міжнародного публічного права	2	-	3	5
Тема 6. Джерела міжнародного публічного права	2	-	3	5
Тема 7. Співвідношення міжнародного та внутрішньодержавного права	-	-	6	6
Разом за змістовим модулем 2:	4	2	10	16
Змістовий модуль 3. Територія та населення у міжнародному публічному праві				
Тема 8. Територія у міжнародному праві	-	2	4	6
Тема 9. Населення і міжнародне право	2	-	3	5
Тема 10. Міжнародне право захисту прав людини	-	2	4	6
Разом за змістовим модулем 3:	2	4	11	17
Змістовий модуль 4. Правові інститути та галузі міжнародного публічного права.				
Тема 11. Мирні засоби вирішення	2	-	3	5

міжнародних спорів				
Тема 12. Відповідальність у міжнародному праві	2	-	4	6
Тема 13. Міжнародне гуманітарне право	-	2	3	5
Тема 14. Право міжнародних договорів	-	2	4	6
Тема 15. Право зовнішніх зносин	2	-	4	6
Тема 16. Право міжнародних організацій	-	2	4	6
Разом за змістовим модулем 4:	6	6	22	34
Всього годин:	16	14	60	90

1.3. Методи контролю

Система оцінювання знань ЗВО включає поточний, проміжний та семестровий контроль знань з дисципліни. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та семінарських занять, виконання індивідуальних завдань і оцінюється сумою набраних балів. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, перевірки результатів виконання індивідуальних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентів.

Проміжний контроль має на меті оцінку результатів знань ЗВО після вивчення матеріалу з кожного змістовного модуля дисципліни. Цей вид контролю проводиться у формі тестування і оцінюється відповідною сумою балів. Варіанти завдань для тестування знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

ЗВО, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного та проміжного контролю має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання.

Результати поточного та проміжного контролю реєструються в журналі викладача. Передача пропущених без поважних причин робіт проміжного контролю або з метою підвищення кількості набраних балів упродовж семестру не дозволяється.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену з урахуванням результатів поточного та проміжного контролю знань, і оцінюється за національною шкалою та шкалою ECTS.

З дисципліни в кінці семестру, ЗВО т може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені. Складання екзамену є обов'язковим

елементом підсумкового контролю знань для ЗВО, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо ЗВО виконав всі види робіт протягом семестру (з мінімальними вимогами до знань) та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Екзаменаційні білети знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

Розподіл балів, які отримують ЗВО

1) робота на семінарських заняттях	до 25 балів;
1.1. виступ на семінарському занятті	до 4 балів;
1.2. доповнення, запитання доповідачу на семінарському занятті	до 2 балів;
2) робота на лекції (активність роботи, ведення конспектів)	до 3 балів;
3) ведення конспекту самостійної роботи	до 5 балів;
4) виконання тестових завдань	до 12 балів
5) виконання індивідуального завдання	до 15 балів;
Всього балів за 100 бальною шкалою	60 балів
8) екзамен	до 40 балів;
Всього балів за 100 бальною шкалою	40 балів
Разом балів за 100 бальною шкалою	до 100 балів

Критерії оцінювання знань та самостійної роботи ЗВО

Виступ на семінарському занятті оцінюється у балах за такими критеріями:

4 бали – ЗВО у повному обсязі опрацював програмний матеріал (нормативно-правові акти, базову і додаткову літературу), має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, робить обґрунтовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, може аналізувати нормативно-правові акти, здатний презентувати власне розуміння, оцінку міжнародно-правових явищ.

3 бали – ЗВО вільно володіє навчальним матеріалом (опрацював базову і деяку частину додаткової літератури і нормативно-правових актів), аналізує інформацію і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки посиланням на міжнародно-правові норми; може дати визначення понять, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; може узагальнювати та застосовувати набуті знання.

2 бали – ЗВО загалом самостійно відтворює програмний матеріал (на рівні підручника), може дати стислу характеристику питання, загалом правильно розуміє міжнародно-правові терміни, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, виклад не самостійний (переказ підручника), є певні неточності як у матеріалі, так і у висновках, аргументація слабка.

1 бал – ЗВО за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неповна, в ній налічується багато неточностей, головний зміст матеріалу не розкрито.

0 балів – ЗВО не готовий до семінарського заняття або має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі терміни, але не може їх пояснити, головний зміст матеріалу не розкрито.

Доповнення до виступу, запитання доповідачу на семінарському занятті.

Суттєве доповнення до доповіді основного доповідача, яке ґрунтується на ознайомленні з монографічною, науковою літературою.

Задані запитання доповідачу є не просто уточнюючими, а мають дискусійний характер.

Ведення конспекту лекцій оцінюється за такими критеріями: повнота, охайність, грамотність.

3 бали - наявність усіх компонентів лекцій, які відповідають усім вимогам;

до 2 балів - неохайне оформлення;

до 1 балу - відсутність у конспекті окремих лекцій або недостатньо повне відображення лекційного матеріалу у конспекті.

Ведення конспекту самостійної роботи оцінюється за такими критеріями: повнота, охайність, грамотність.

5 балів - наявність усіх компонентів кожної теми самостійної роботи, які відповідають усім вимогам;

4 бали - наявність усіх компонентів кожної теми самостійної роботи, але неохайне оформлення;

до 3 балів - за відсутності у конспекті окремих тем самостійної роботи або недостатньо повне відображення матеріалу з тем самостійного вивчення у конспекті.

Виконання тестових завдань оцінюється у балах за такими критеріями:

- 3 бали – точні відповіді на понад 90-95% тестових питань;

- 2 бали – точні відповіді на 50%-89% тестових питань;

- 1 бал – студент дав відповіді на 20%-49% питань.

Виконання індивідуального завдання.

При оцінюванні результатів виконання індивідуальних завдань використовується диференційований підхід, в основу якого покладено виокремлення різних форм індивідуальної роботи ЗВО. Індивідуальна робота студента здійснюється шляхом виконання одного або декількох видів індивідуальних науково-дослідних або творчих завдань (за умови, що загальна кількість балів за виконані види завдань не перевищує 15), які обираються ЗВО з урахуванням його творчих можливостей, навчальних здобутків і наукових інтересів за погодженням з викладачем.

Тема завдання має бути розкрита на належному рівні. Робота повинна мати творчий характер, продемонструвати аналітичні навички студента, його вміння працювати з бібліографією тощо. Особлива увага звертається на оформлення науково-довідникового матеріалу, цитат та посилань на джерела.

Кількість балів, які отримують ЗВО залежно від виду індивідуальної роботи:

до 10 балів:

- публікація тез наукових доповідей у матеріалах наукових конференцій або статті в науковому виданні в межах тематики програми міжнародного публічного права;

- виступ на студентській або іншій науковій конференції, круглому столі з науковою доповіддю (повідомленням) у межах тематики навчальної дисципліни;

- участь у науковому гуртку кафедри (підготовка під керівництвом наукового керівника і виступ з науковою доповіддю на засіданні наукового гуртка кафедри);

- підготовка студентської наукової роботи в межах тематики програми з екологічного права для участі у конкурсі студентських наукових робіт;

- тематичне узагальнення правозастосовної практики з метою отримання поглиблених знань щодо особливостей застосування окремих норм екологічного законодавства.

до 5 балів:

- виконання індивідуальної науково-дослідної роботи;

до 4 балів:

- підготовка і написання реферату за однією з рекомендованих тем;

- створення тестів або презентації за заданою викладачем темою курсу;

до 3 балів:

- складання бібліографічних списків (переліку літератури) за заданою викладачем темою.

- підготовка невеликої (не більше 5-ти хв.) наукової доповіді в межах тематики програми міжнародного публічного права, її презентація на семінарському занятті в рамках вивчення поточної теми;

- анування або аналіз наукової та навчально-методичної літератури з міжнародного публічного права;

до 2 балів:

- відвідування наукових, науково-практичних конференцій, круглих столів та інших заходів, пов'язаних з навчальною дисципліною.

Екзамен.

Підсумковий контроль знань ЗВО з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення екзамену.

Екзаменаційні білети охоплюють всю програму дисципліни і передбачають визначення рівня знань та ступеня опанування ЗВО компетентностей.

Умовою допуску до екзамену є виконання всіх видів навчальної роботи передбачених даною робочою програмою.

Для складання екзамену існують білети. Білети складаються із трьох питань.

Критерії оцінювання:

- від 33 до 40 балів - відповідь повна і зміст відповіді ЗВО повністю відповідає сутності поставленого запитання;

- від 24 до 32 балі - ЗВО виконує всі завдання без грубих помилок;

- від 17 до 24 балів - ЗВО допускає грубі помилки і всі питання виконані менш ніж на половину;

- не більше 16 балів - при невиконанні хоча б одного завдання білету.

Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1

Тема: Історія розвитку міжнародного права

План:

1. Виникнення міжнародного права і періодизація його історії
2. Міжнародне право стародавнього часу (*від часу виникнення перших держав до падіння Римської імперії 476 року*)
3. Міжнародне право середніх віків (*від падіння Римської імперії до Вестфальського миру 1648 року*)
4. Міжнародне право у період від Вестфальського миру до Гаазьких конференцій миру 1899 та 1907 року (період класичного міжнародного права)
5. Міжнародне право початку ХХ століття (періоду Гаазьких конференцій миру)
6. Міжнародне право у період між двома світовими війнами (1919-1939рр.)
7. Становлення сучасного міжнародного права (*від закінчення II світової війни та заснування ООН до нашого часу*)

Теми рефератів:

1. Найвизначніші події та дати в історії міжнародного права.
2. Міжнародні конгреси і конференції ХІХ століття.
3. Міжнародно-правове значення Гаазьких конференцій миру
4. Стародавні міжнародні договори, що дійшли до наших днів.
5. Класичне міжнародне право
6. Ліга Націй - перша всесвітня міжнародна організація
7. Роль статуту ООН у становленні сучасного міжнародного права.

Контрольні запитання:

1. За яким критерієм, як правило, проводять періодизацію історії розвитку міжнародного права?
2. У якій державі існував інститут проксенів? Яким було його призначення? Яку назву мав аналогічний правовий інститут у Давньому Римі?
3. Які галузі міжнародного права були започатковані в стародавні часи?
4. Коли були укладені найдавніші відомі науці міжнародні договори? Яким питанням вони були присвячені? Як забезпечувалось їх виконання?
5. Хто були суб'єктами міжнародного права у період його зародження? Як змінився перелік суб'єктів міжнародного права у середні віки?
6. Який засіб розв'язання міжнародних спорів найчастіше використовувався у стародавньому світі? Які засоби для цього використовувались у середньовіччі?
7. Які існували правила ведення війни у давнину? Як вони змінилися у середні віки?

8. У чому особливість посольського права в античні часи? Як воно змінилося в період середньовіччя?
9. Як вплинув розпад Римської імперії на розвиток міжнародного права?
10. Які правові підстави (способи, форми) зміни приналежності державної території існували у феодальний період?
11. Які джерела морського права використовувались у середньовіччі?
12. Які історичні події вплинули на розвиток класичного міжнародного права?
13. Яке значення (політичне і правове) мали положення Вестфальського трактату?
14. Який внесок у розвиток міжнародного права зробила Велика Французька революція?
15. Яким питанням були присвячені Гаазькі конференції миру?
16. У класичному міжнародному праві існували поняття «цивілізовані народи» і «нецивілізовані народи». Який зміст цих термінів?
17. З якою метою була створена Ліга Націй?
18. Назвіть найважливіші риси (положення) сучасного міжнародного публічного права? У якому документі вони сформульовані?

Нормативні акти та рекомендована література:

1. Антонович М.М. Міжнародне право: навч. посібник.- К.: Юрінком Інтер, 2011.- 384с.
2. Теліпко В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. / За заг. ред. Теліпко В.Е. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608с.
3. Пронюк Н.В. Сучасне міжнародне право: навч. посіб. – 2-ге вид., змін. та доп. – К.: КНТ, 2010.- 280с.
4. Тимченко Л. Д. Міжнародне право : підручник / Л. Д. Тимченко, В. П. Кононенко; МОН МС України. – Київ : Знання, 2012. – 632 с.
5. Міжнародне публічне право : підручник / В. М. Репецький, В. М. Лисик, М. М. Микієвич, А. О. Андрусевич; МОН України, Львівський національний університет імені Івана Франка. - 2-е вид., стер. – Київ : Знання, 2012. – 440 с.
6. Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. / Відп. редактори Ю.С.Шемшученко, Л.В.Губерський – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 640с.
7. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. - Х.: «Одіссей», 2008.- 704с.
8. Анцелевич Г.О., Покрещук О.О. Міжнародне публічне право - К.: Алерта, 2005. - 424 с.
9. Буроменський М.В. Міжнародне право. Підручник.- К .: Юрінком Інтер.- 2005.-336с.
10. Черкес М. Ю. Міжнародне право: підруч. / М. Ю. Черкес. – 6-те вид., виправл. і доповн. – К.: Знання, 2011. – 397 с.
11. Міжнародне публічне право: Підручник. / За ред. В.М. Репецького. - К., 2012. - 437 с.

12. Батрименко В. І. Міжнародне право : навч. посіб. / В. І. Батрименко; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К., 2012. - 323 с.
13. Сироїд Т. Л. С. Міжнародне публічне право : підручник / Т. Л. Сироїд. - Одеса Фенікс, 2018. - 744 с.

Семінарське заняття № 2

Тема: Визнання та правонаступництво у міжнародному праві

План:

1. Поняття визнання та його юридичне значення.
2. Теорії визнання.
3. Форми та види визнання.
4. Поняття та принципи правонаступництва.
5. Об'єкти та види правонаступництва.

Теми рефератів:

1. Історія застосування практики визнання урядів в еміграції.
2. правонаступництво України після розпаду Радянського Союзу.

Контрольні запитання:

1. Поясніть відмінності між доктриною Тобара та доктриною Естрада.
2. У чому відмінність між конститутивною та декларативною теоріями визнання?
3. У яких ситуаціях виникає питання правонаступництва?

Нормативні акти та рекомендована література:

1. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів від 23.08.1978. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_185
2. Віденська Конвенція про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів і державних боргів від 08.04.1983. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_072
3. Закон України «Про правонаступництво України» // ВВР, 1991, N 46, ст.617. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1543-12>
4. Угода про розподіл всієї власності колишнього Союзу РСР за кордоном. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997_022
5. Матіяшек П. Проблеми права правонаступництва держав і права міжнародних договорів // Право України. - 2005. - № 10 С. 131-132.

Семінарське заняття № 3

Тема: Територія і міжнародне право

План:

1. Поняття території у міжнародному праві. Класифікація територій.

2. Склад і юридична природа державної території.
3. Державні кордони. Делімітація та демаркація кордонів.
4. Підстави та способи зміни державної території.

Теми рефератів:

1. Міжнародно-правовий режим Арктики.
2. Міжнародно-правовий режим Антарктики.
3. Правовий режим міжнародних рік та каналів.
4. Демілітаризація та нейтралізація території.
5. Державні кордони України: нормативно-правове закріплення, проблеми делімітації з сусідніми державами
6. Міжнародно-правовий режим космічного простору та небесних тіл.

Контрольні запитання:

1. Назвіть приклади територій зі змішаним режимом.
2. Які ознаки території з міжнародним режимом,
3. Які основні ознаки міжнародної ріки?
4. Наведіть приклади демілітаризованих територій?
5. Чи регулюється статус Арктики міжнародним договором?
6. Які способи зміни державної території є правомірними?
7. Чи дозволяється окупація та анексія в сучасному міжнародному праві?
8. Який порядок встановлення державних кордонів?
9. Охарактеризувати правовий режим державного кордону та прикордонний режим.
- 10. Дати визначення понять:** територія, державна територія, міжнародна територія, демілітаризована територія, нейтралізована територія, державний кордон, делімітація державного кордону, демаркація державного кордону, сецесія, цесія, ад'юдикація, акреція, анексія.

Нормативні акти та рекомендована література

1. Договір про постійний нейтралітет та експлуатацію Панамського каналу від 07.09.1977. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/591_002
2. Договір про Шпіцберген від 09.02.1920 URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/998_112
3. Договір про Антарктику від 01.12.1959 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_224
4. Конвенція про режим проток від 20.07.1936 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_228
5. Конвенція про режим судноплавства на Дунаї від 18.08.1948 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_175
6. Конвенція щодо забезпечення вільного користування Суецьким каналом від 29.10.1888 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_190
7. Закон України «Про державний кордон України» // ВВР, 1992, N 2, ст. 5 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>

8. Анцелевич Г. «Академік Вернадський» - антарктична науково-дослідна станція України (міжнародно-правові аспекти статусу та діяльності) / Г. Анцелевич // Право України. – 2012. - №3-4. – С. 221-230.
9. Анцелевич Г. Международно-правовое положение Антарктики // Український часопис міжнародного права. - 2001. - № 1.

Семінарське заняття № 4

Тема: Міжнародне право захисту прав людини

План

1. Поняття та класифікація прав людини у міжнародному праві.
2. Джерела міжнародного захисту прав людини.
3. Міжнародні механізми захисту прав людини.
4. Європейська система захисту прав людини.

Теми рефератів:

1. Історія розвитку та становлення інституту прав людини.
2. Розвиток концепції прав людини в ХХ столітті.
3. Міжнародний захист прав людини в умовах збройних конфліктів.
4. Універсальні та регіональні інституційні механізми захисту прав людини.
5. Міжнародно-правовий захист прав жінок.
6. Міжнародно-правовий захист прав дітей.
7. Міжнародно-правовий захист прав національних меншин.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняття «права людини».
2. Як класифікують права людини?
3. Назвіть найважливіші міжнародно-правові акти, спрямовані на захист прав людини.
4. Яка процедура звернення до Європейського суду з прав людини?

Нормативні акти та рекомендована література

1. Загальна декларація прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_015
2. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_043
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_042
4. Регламент Європейського суду з прав людини // Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі. —1999. -№1.-С. 123-217.
5. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
6. Буроменський М. В. Міжнародний захист прав людини та права біженців: Навч. посіб. - К.: Либідь. 2002.

7. Буроменський М. В. Звернення до Європейського суду із прав людини: Практика суду і особливості українського законодавства. - Х.: Фоліо. 2000
8. Присяжнюк Т. Система Європейської конвенції про захист прав і основних свобод людини – унікальний інструмент захисту порушених прав //Право України. –2001. - № 6. – С.32-37.
9. Андіанов К. Правова природа рішень Європейського суду з прав людини // Право України. - 2002. - № 3. - С. 37.
- 10.Тимченко Л.Д. Международная защита прав человека и основных свобод. – Учебник. – Харьков, 1999. – С.105-136.
- 11.Рабінович П.Ефективність впливу Конвенції про захист прав та основних свобод людини на держави – члени Ради Європи //Право України. –2000. - № 11. –С.34-36.

Семінарське заняття № 5

Тема: Міжнародне гуманітарне право

План:

1. Поняття та джерела міжнародного гуманітарного права
2. Початок війни, його правові наслідки.
3. Учасники збройних конфліктів. Режим воєнного полону
4. Обмеження засобів і методів ведення війни
5. Режим воєнної окупації. Захист цивільних об'єктів і культурних цінностей під час збройних конфліктів
6. Нейтралітет у війні.
7. Закінчення війни, його міжнародно-правові наслідки

Теми рефератів:

1. Правове регулювання морської війни.
2. Дозволені міжнародним правом засоби та способи ведення війни.
3. Права та обов'язки нейтральних держав під час війни

Нормативні акти та додаткова література:

1. Договір про відмову від війни як зняття національної політики. 27.08.1928 р. // Міжнародне право в документах / За заг. ред. М.В. Буроменського - 2-е вид., виправл і доповн. — Х.: Мачулін. 2006. -С. 335.
2. Конвенція про поводження з військовополоненими. 12.08.1949 р. // Там же. -С. 356-368.
3. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях, 12.08.1949 р. //Там же. -С. 349-355.
4. Конвенція о неприменимости срока давности к военным преступлениям и преступлениям против человечества от 26.11.1968 г. //

Україна в міжнародно-правових відносинах. -Кн. 1. -К.: Юрінком, 1996.-С. 126-131

5. Репецький В.М. Міжнародне гуманітарне право: підручник/ В.М.Репецький, В.М.Лисик.- К.: Знання, 2007.- 467с.
6. Арцибасов И.Н., Егоров С.А. Вооруженный конфликт: право, политика, дипломатия. - М., 1989.
7. Полторац А.И., Савицкий Л.И. Вооруженные конфликты и международное право. - М., 1971.
8. Фуркало В.В. Международная защита гражданского населения в условиях вооруженных конфликтов. - К., 1986.

Семінарське заняття № 6

Тема: Право міжнародних договорів

План:

1. Поняття, джерела та суб'єкти права міжнародних договорів
2. Поняття, правова природа та класифікація міжнародних договорів. Форма та структура міжнародного договору.
3. Процес укладення міжнародних договорів.
4. Набрання чинності міжнародним договором, його реєстрація, опублікування та тлумачення.
5. Припинення, зупинення та визнання міжнародних договорів недійсними.

Теми рефератів

1. Забезпечення виконання міжнародних договорів.
2. Відповідальність за несумлінне виконання договорів у міжнародному праві
3. Поняття та функції депозитарію
4. Реєстрація та публікація договорів.

Контрольні запитання:

1. За якими критеріями класифікують міжнародні договори?
2. Яким чином відбулась кодифікація норм права міжнародних договорів?
3. Яким чином міжнародні договори набувають чинності?
4. Яким чином міжнародний договір може припинити чинність?
5. **Дати визначення понять:** парафування, ратифікація, денонсація, застереження, депозитарій.

Нормативні акти та рекомендована література:

1. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду ООН від 26.06.1945. URL:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_010
2. Положення про Комісію міжнародного права від 21.11.1947. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_a01

3. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969
URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_118
4. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_a04
5. Конституція України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – ст. 141.
6. Про міжнародні договори України від 29.06.2004 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 50, ст.540
7. Мережко О.О. Право міжнародних договорів: сучасні проблеми теорії та практики: Монографія.- К.: Таксон, 2002.- 344с.
8. Чубарев В.Л. Елементарний курс права міжнародних договорів: Навч. посібник. - К., 2001. - 176 с.

Семінарське заняття № 7

Тема: Право міжнародних організацій

План:

1. Поняття та види міжнародних організацій.
2. Організація Об'єднаних Націй. Статут ООН. Завдання і принципи ООН. Членство в ООН.
3. Система головних органів ООН.
4. Європейський Союз: правові засади створення та функціонування.

Теми рефератів:

1. Проблема реформування ООН
2. Механізм прийняття рішень міжнародними організаціями.
3. Рада Європи: цілі, принципи, структура. Участь України в цій організації
4. НАТО: цілі, принципи, структура. Взаємини з Україною
5. Міжнародні конференції.
6. Історія створення ООН.
7. Спеціалізовані установи ООН.

Контрольні запитання:

1. Які ознаки міжурядових і неурядових міжнародних організацій?
2. Який обсяг правосуб'єктності міжнародних організацій?
3. Як здійснює свої функції Генеральна Асамблея ООН?
4. Охарактеризуйте процедуру прийняття рішень Радою Безпеки ООН.
5. Проаналізуйте юрисдикцію Міжнародного Суду ООН.
6. Які основні проблеми ООН на сьогодні?

Нормативні акти та рекомендована література:

1. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду ООН від 26.06.1945. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_010
2. Статут Ради Європи від 05.05.1949 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_001
3. Заключний Акт НБСЄ від 01.08.1975. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_055
4. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_a04
5. Північноатлантичний договір від 04.04.1949. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/950_008
6. Циганкова Т.М. Міжнародні організації: навч. посібник/ Т.М.Циганкова, Т.Ф.Гордєєва.- 2-е вид., перероб. І доп.- К.: КНЕУ, 2001.- 340с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література:

1. Антонович М.М. Міжнародне право: навч.посібник.- К.: Юрінком Інтер, 2011.- 384с.
2. Теліпко В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч.посіб. / За заг. ред. Теліпко В.Е. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608с.
3. Пронюк Н.В. Сучасне міжнародне право: навч. посіб. – 2-ге вид., змін. та доп. – К.: КНТ, 2010.- 280с.
4. Тимченко Л. Д. Міжнародне право : підручник / Л. Д. Тимченко, В. П. Кононенко; МОН МС України. – Київ : Знання, 2012. – 632 с.
5. Міжнародне публічне право : підручник / В. М. Репецький, В. М. Лисик, М. М. Микієвич, А. О. Андрусевич; МОН України, Львівський національний університет імені Івана Франка. - 2-е вид., стер. – Київ : Знання, 2012. – 440 с.
6. Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Навч.посіб. / Відп. редактори Ю.С.Шемшученко, Л.В.Губерський – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 640с.
7. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. - Х.: «Одіссей», 2008.- 704с.
8. Анцелевич Г.О., Покрещук О.О. Міжнародне публічне право - К.: Алерта, 2005. - 424 с.
9. Буроменський М.В. Міжнародне право. Підручник.- К. : Юрінком Інтер.-2005.-336с.
10. Міжнародне право: Підручник/ За ред.. Ліпкан В.А. - К. : КНТ, 2009. - 752 с.
11. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник / За ред. В.Г.Буткевича. – К.: Либідь, 2002. – 608с.
12. Міжнародне право. Основні галузі: підручник для вузів/ За ред. В.Г.Буткевича.- К.: Либідь, 2004.- 816с.
13. Черкес М. Ю. Міжнародне право: підруч. / М. Ю. Черкес. – 6-те вид., виправл. і доповн. – К.: Знання, 2011. – 397 с.
14. Міжнародне публічне право: Підручник. / За ред. В.М. Репецького. - К., 2012. - 437 с.
15. Батрименко В. І. Міжнародне право : навч. посіб. / В. І. Батрименко; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К., 2012. - 323 с.
16. Сироїд Т. Л. С. Міжнародне публічне право : підручник / Т. Л. Сироїд. - Одеса Фенікс, 2018. -744 с.

Допоміжна література

1. Дмитрієв А.І. Міжнародне публічне право: Практикум/ А.І.Дмитрієв, А.С.Мацко, В.І.Муравйов; Відп.ред.: Ю.С.Шемшученко, Л.В.Губерський.- К.: Юрінком Інтер, 2001.- 352с.

2. Циганкова Т.М. Міжнародні організації: навч. посібник/ Т.М.Циганкова, Т.Ф.Гордєєва.- 2-е вид., перероб. і доп.- К.: КНЕУ, 2001.- 340с.
3. Ильин Ю.Д. Лекции по международному публичному праву.- Х: Консум, 1996.- 236с.
4. Репецький В.М. Міжнародне гуманітарне право: підручник/ В.М.Репецький, В.М.Лисик.- К.: Знання, 2007.- 467с.
5. Мережко О.О. Право міжнародних договорів: сучасні проблеми теорії та практики: Монографія.- К.: Таксон, 2002.- 344с.
6. Репецький В.М. Дипломатичне і консульське право: підручник.- 2-е вид. Перероб. і доп.- К.:Знання, 2006.- 372с.
7. Аль-Захарна Салим Мухаммед Саади. Международная уголовная ответственность индивидов за преступление геноцида: Дис. ... к.ю.н.: 12.00.11 / НАН України; Институт государства и права им. В.М. Корецкого. - К., 2001. - 170 с.
8. Аль-Сулайбі Муса Юридична природа міжнародних стандартів прав людини // Право України. - 2000. - № 9. - С. 116-120.
9. Андіанов К. Правова природа рішень Європейського суду з прав людини // Право України. - 2002. - № 3. - С. 37.
10. Антипенко В. Современный терроризм; состояние и пути его предупреждения в Украине: Дис. ... к.ю.н.: 12.00.08 / НАН України; Институт государства и права им. В.М. Корецкого. - К., 1999. -178 с.
11. Антонович М. Відповідальність держави та особи в міжнародному праві // Український часопис міжнародного права. -2002. - №2.
12. Антонович М. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. - К.: КМ Академія, 2003. - 308 с.
13. Антологія української юридичної думки: В б т. / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України / Ю.С. Шемшученко (заг. ред.), В.Н. Денисов (упоряд.), К.О. Савчук (упоряд.). - К.: Юридична книга, 2002. - Т. 3: Міжнародне право. -2004. -567 с.
14. Анцелевич Г. Міжнародно-правове положення Антарктики // Український часопис міжнародного права. - 2001. - № 1.
15. Анцелевич Г.О., Покрещук О.О. Міжнародне право: Підручник для студ. спец. "Міжнародне право" вищ* навч. закладів / Українська академія зовнішньої торгівлі. - К.: Алерта; Пектораль, 2003. - 409 с.
16. Ахмад Касем Алркейбат. Застосування сили з погляду основних принципів міжнародного права // Часопис Київського університету права. - 2003, № 2. - С. 64-69.
17. Базов В.П., Качан І.І., Майоров І.О., Поніматченко Ю.А Міжнародне гуманітарне право: Навч. посіб. - К.: Варта, 2000. - 172с.
18. Баймуратов М.О. Міжнародне право. - Х.: Одиссей, 2002. -672 с.
19. Беллер Гернот, Дмитрієв А. Вестфальський мир 1648 року (до 350-ї річниці договорів). - К.: Ін Юре, 1998.
20. Беніцький А.С. Деякі питання імплементації міжнародно-правових норм про боротьбу з відмиванням злочинних доходів // Держава і право: 36. наук, праць. Спецвипуск. - К., Дніпропетр., 2003.-С. 31-33.

21. Білорус І.О. Сучасне міжнародне морське право і морське право України / Українська академія зовнішньої торгівлі. - К., 2003.-116 с.
22. Блажевич Ю. Деякі аспекти історичного розвитку інституту відповідальності за міжнародні правопорушення // Підприємництво, господарство і право. - 2002, № 5.
23. Боярська З.І. Міжнародне комерційне право: Навч. посіб. / Київський національний економічний ун-т. - К.: Видавництво КНЕУ, 2002. -143с.
24. Букалов О. Як звернутися до Європейського суду //Аспект. Інформаційний Бюлетень. - 2001. - № 3. - С. 56-57.
25. Буроменский М.Б. Влияние международного права на политические режимы государств: Дис. ... д- ра юрид. наук: 12.00.11 / Национальная юридическая академия Украины им. Ярослава Мудрого. -Х., 1997.
26. Буроменський М. Деякі судження про поняття міжнародного кримінального права // Вісник Академії правових наук України: 36. наук, праць. - 2003. - № 2(33)-3 (34). - С. 359-370.
27. Буроменський М. Застосування міжнародно-правових норм про права людини у внутрішньому правопорядку України // Вісник Академії правових наук України.-1999. - № І. - С. 86-94.
28. Буроменський М. В. Звернення до Європейського суду !з прав людини: Практика суду і особливості українського законодавства. - Х.: Фоліо. 2000
29. Буроменський М. В. Міжнародний захист прав людини та права біженців: Навч. посіб. - К.: Либідь. 2002.
30. Буткевич В.Г. Соотношение внутригосударственного и международного права. - К., 1982.
31. Буткевич О. Статус іноземців в стародавньому міжнародному праві // Український часопис міжнародного права. - 2002. -№3.
32. Васильєв В. Международное сотрудничество Украины в сфере разоружения и контроля над вооружениями // Підприємництво, господарство і право. - 2001. - № 6.
33. Вихрист С. До визначення екстрадиції // Український часопис міжнародного права. - 2001. - № 1.
34. Вінгловська О.І. Імплементация міжнародних стандартів прав дитини в національному законодавстві України: Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка; Інститут міжнародних відносин. - К., 2000. - 216 с.
35. Войтович С. О делении международного права на публичное и частное // Український часопис міжнародного права. - 2002. -№3.
36. Войтович С. Система та право міжнародних економічних організацій // Український часопис міжнародного права. - 2002. -№1.
37. Галкіна І.В. Міжнародно-правові засади мирного врегулювання міжнародних спорів // Держава і право: 36. наук, праць. Спецвипуск. - К., Дніпропетр., 2003. - С. 63-66.
38. Георгіца А.З. Міжнародне публічне право: Загальне частина. - Чернівці: Рута, 1995. - 230 с.

39. Георгіца А.З. Міжнародне публічне право: Особливі частина. - Чернівці: ЧДУ, 1996. - 164 с.
40. Герасимов Р. Кодифікація Комісією міжнародного права ООН відповідальності і зобов'язань держав щодо транскордонної шкоди довкіллю // Український часопис міжнародного права. -2003. -№ 4. -С. 62-69.
41. Гетьманцев Н.Д. Конвенції та рекомендації міжнародної організації як міжнародні договори про працю // Держава і право: 36. наук, праць. Спецвипуск. - К., Дніпропетр., 2003. - С. 70-72.
42. Гіждіван Л.Ю. Становлення та розвиток співробітництва України з Радою Європи у сфері прав людини: Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.11 /НАН України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. - К., 2001. - 203 с.
43. Гуменюк Б.І. Основи дипломатичної і консульської служби. - К.: Либідь, 1998
44. Гусейнов Л.Г. Відповідальність держав за порушення міжнародних зобов'язань у галузі прав людини: Автореф. дис. ... д.ю.н.: 12.00.11. - К., 2000. - 36с.
45. Броунли Я. Международное право. Кн. 2. - М., 1977. -449 с.
46. Дмитрієв А.І. Вестфальський мир 1648 року і сучасне міжнародне право / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Київський ун-т права. - К., 2001. - 425 с.
47. Дмитрієв А. Державний суверенітет та проблеми теорії міжнародного права // Юридичний вісник України. - 3 серпня 2000 року. - № 31. - С. 26-28.
48. Дмитрієв А.І. Міжнародне гуманітарне право: основи концепції / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Вища школа права при Інституті держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - К.: Логос, 1999. - 119 с.
49. Дмитрієв А.І., Дяченко В.І., Цюрупа М.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько-правова доктрина регулювання збройних конфліктів: Навч. посіб. - К.: Сфера, 1999. Ч. 2: Словник-довідник основних термінів і понять. - 1999. —137 с.
50. Дмитрієв А.І., Дяченко В.І., Цюрупа М.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько-правова доктрина регулювання збройних конфліктів: Навч. посіб. -К.: Сфера, 1999. Ч. 4: Джерела, принципи, норми. - 2000. - 118 с.
51. Дмитрієв А.І., Шепель А.О. Деякі проблеми еволюції міжнародного права // Часопис Київського університету права. -2003. -№ 2.- С. 59-64.
52. Добрянський С. Європейський Союз та Рада Європи: можливості міжнародно-судового захисту прав людини (порівняльний аналіз) //Вісник Академії правових наук України. - 2000. -№3.-С. 27-36.
53. Дячяко В.І., Цюрупа М.В., Шумський П.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько-правова доктрина регулювання збройних конфліктів. - К.: КВП, 1998. -103 с.
54. Дяченко В.І., Цюрупа М.В., Шумський П.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько-правова доктрина регулювання збройних конфліктів:

- Навч. посіб. / Міжнародний фонд "Відродження" / В.П. Андрущенко (передм.). - К.: Сфера, 1999. Ч. 1: Історія становлення. - 1999. - 127 с.
55. Ефименко А.П. Международно-правовой режим Дуная: аспекты судоходства и охраны окружающей среды: Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.Н. Корецкого. - К., 1998. -153 с.
 56. Європейський Союз в міжнародно-правових відносинах: Навч. посібник / За ред. О.Н. Ярмиша / Тамм А.Є., Ріяка В.О., Коломієць Ю.М. - Х., 2003.
 57. Європейський суд з прав людини: організація, процедура, правила звернення / Міністерство юстиції України. - К.: Ін Юре, 2000.-16 с.
 58. Європейський суд з прав людини: Рішення щодо України / Міністерство юстиції України.- К.: Ін Юре, 2000. - 96 с.
 59. Журавка О. Міжнародно-правова характеристика інституту громадянства: Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х., 1999. - 203 с.
 60. Ильин Ю.Д. Лекции по международному публичному праву. - Харьков, 1996.
 61. Исмаил А. Правотворчество международных межправительственных организаций: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Киевский ун-т им. Тараса Шевченко. - К., 1999. - 170 с.
 62. Иванов Ю.А. Міжнародне право: Посібник для підгот. до іспитів. - К., 2004. - 202 с.
 63. Иванов Ю.А. Міжнародно-правове регулювання боротьби з тероризмом у сучасних умовах: Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. — К., 2000.-173 с.
 64. Іващенко І. Проблеми правового регулювання боротьби з тероризмом // Підприємництво, господарство і право. - 2003. -№3.-С. 55.
 65. Інтерпол в Україні //Юридичний Вісник України, 1998. -№ 41ШБ.
 66. Капіца Ю. Проблемні питання гармонізації законодавства України з міжнародно-правовими нормами // Юридичний вісник України. - 28.09-4.10.2000 р. - № 39.
 67. Кияниця І. Внутрішньодержавне значення джерел міжнародного публічного права // Український часопис міжнародного права. - 2001. - № 1.
 68. Клименко Б.М. Государственная территория. - М.: Междунар. отношения, 1974.
 69. Колосов Ю.М. Ответственность в международном праве. -М., 1975.
 70. Кохан Г. Л. Міжнародно-правове співробітництво в боротьбі з рабством і работоргівлею: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. -Х., 2002.-176 с.
 71. Кравченко С, Андрусевич А. Розвиток екологічних прав людини у міжнародному праві // Право України. - 2001. - № 2. -С. 133-137.
 72. Кузьменко А.М. Розвідувальна діяльність як явище сучасних міжнародних відносин // Міжнародне право і національне законодавство: 36. наук, праць. -К.:КиМУ, 2003. -Вип. 3. -С. 31-41.

73. Кулик М. Про побудову несуперечливої моделі делімітації морських просторів у сучасному міжнародному праві // Право України. - 2001. - № 9. - С. 89-92.
74. Кулик М. Встановлення критеріїв справедливості правового регулювання делімітації континентального шельфу // Право України. - 2001. - № 7. - С. 106-109.
75. Максимов В.В. Правова охорона культурних цінностей у Конвенціях ЮНЕСКО: Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.11/ Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - К., 1997. - 146 с.
76. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом: Пер. з англ. - Х.: Консул, 2000.
77. Матіяшек П. Проблеми права правонаступництва держави і права міжнародних договорів // Право України. - 2005. - № 10 С. 131-132.
78. Международное право, применимое к вооруженным конфликтам на море // Юридичний вісник України. - 2000. №8.-С. 12.
79. Мережко О.О. Концепція гуманітарної інтервенції і механізм захисту прав людини в рамках ООН: Дис.... канд. юри, наук: 12.00.11 / Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка Інститут міжнародних відносин. - К., 1996. - 175 с.
80. Мережко О. Поняття міжнародного договору в сучасній доктрині і практиці міжнародного публічного права // У країнсь* право. - 2001. - № 1. - С, 12-128.
81. Миронова В.О. Класифікація злочинів проти миру і безпеки людства // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2004. - № 25. - С. 166-170.
82. Міжнародно-правова відповідальність // Юридичний вісник України 1999. - № 12. - С. 28.
83. Мостиський А.Б. Міжнародно-правова основа державних кордонів України: Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.10 / Київський ун-т ім. Т. Шевченка. - К., 1993. - 189 с.
84. Мохаммад Абдель Карим Мусса Аль-Нсур. Международно-правовая защита прав женщин и детей в период кризисных ситуаций: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Одесский национальный ун-т им. И.И. Мечникова. - О., 2002. - 215 с.
85. Мохаммад Т. Международно-правовые аспекты обеспечения всеобщей безопасности: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Киевский ун-т им. Т.Г. Шевченко. Институт международных отношений. - К., 1997. - 162 с.
86. Мохаммед Мусса Аввад Аль-Адван. Структура между; народного права как закон организации международно-правовс системы: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Киевский ун-т иг Т. Шевченко; Институт международных отношений. - К., 1998. 169 с.
87. Муравйов В. Особливий характер правової систем Європейського Союзу. // Підприємство, держава і право, 2002. №8. - С. 86.
88. Мюллерсон Р.А. Соотношение международного и и ционального права. - М., 1982.

89. Нгуен Куок Динь. Международное публичное право. 2-х т. Перевод с франц. - К.: Сфера, 2001.
90. Неліп М.І., Мережко О.О. Силовий захист прав людини Питання легітимності в сучасному міжнародному праві. - К.: Наукова думка, 1998.
91. Нипорко Ю., Стадник М. Міжнародній організації праці 80 років // Право України. - 1999. - № 7. - С. 127.
92. Огірко Р. Конфедерація і міжнародна організація: порівняльна характеристика політико-правової природи // Українське право. - 2001. - № 1. - С. 114-121.
93. Огляд практики Європейського суду з прав людини: Норми та стандарти Конвенції про захист прав і основних свобод людини / Міністерство юстиції України. - К.: Ін Юре, 2000. - 64 с.
94. Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право: Підручник / Київський національний економічний ун-т. - 2-е вид., перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2003. - 312с.
95. Опришко В. Питання гармонізації законодавства України з міжнародним правом // Право України. - 1999. - № 8. - С. 12-16.
96. Павленко О. Процедура укладення, структура, форма, мова і термін дії договорів держав Київської Русі // Український часопис міжнародного права. - 1994. - № 1.
97. Павлиш С. До питання про правовий статус консула. // Підприємство, господарство і право, 2002. - № 8. - С. 90.
98. Полешко А. Рада Європи на захисті прав людини // П] України. - 1999. - № 8. - С. 36-38.
99. Право Європейського Союзу: Підруч. для студентів виї навчальних закладів / Переклад з англ. - К.: Абріс, 1998. - 42
100. Право зовнішніх зносин: Дипломатичне право. Дипломатичне право міжнародних організацій. Право спеціальних комі Консульське право / Ю.В. Алданов (упоряд.), -К.: Промені, 200 784 с. - (Міжнародне право в документах).
101. Радзівілл О.А. Проблеми і перспективи концепції спільної спадщини людства в сучасному міжнародному праві: Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. - К., 2000. - 210 с.
102. Реализация международно-правовых норм во внутреннем праве. (Отв. ред-ы: В.Н. Денисов, В.И. Евинтов). - К., 1992.
103. Рекха Рани Дебнатх. Развитие механизмов и процедур защиты прав женщин в рамках международных организаций: Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М. Корецкого. - К., 1999. - 168 с.
104. Савчук К.О. Роль академіка В.М. Корецького в дослідже історії науки міжнародного права // Держава і право: 36. на праць. Спецвипуск. - К., Дніпропетр., 2003. - С. 11-15.
105. Сандровський К.К. Зовнішні зносини України: сторінки історії // Український часопис міжнародного права 1995. - № 1.

106. Сантаян Кабирадж. Проблемы двугражданства в международном праве и практические пути их устранения: Дис.... канд.. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государств! права им. В.М. Корецкого. - К., 1996. - 160с.
107. Стешенко В.М. Оренда території в міжнародному публічному праві: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х., 2001. -196 с.
108. Талько В.Л. Міжнародно-правові форми співробітництва держав з міжнародними економічними організаціями: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут законодавства Верховної Ради України. - К., 2000. - 183 с
109. Тарасов О.В. Международные неправительственные организации в системе мирового гражданского сообщества: Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.10 /Украинская юридическая академия. -Х., 1994. -179 с.
110. Теличкін О.О. Суб'єкти правоохоронної діяльності міжнародних місій на користь миру // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2004. - № 25. - С. 158-161.
111. Тимченко Л.Д. Международное право. - Харьков, 1999.
112. Тиунов О.И. Международное гуманитарное право. Учебник для вузов. -М.: НОРМА - ИНФРА-М, 1999
113. Третьяков Д. Деякі питання застосування норм міжнародних договорів в Україні // Український часопис міжнародного права. "2002. -№3.
114. Тускоз Жан. Міжнародне право: Підручник: Пер. з франц. К.: АртЕк, 1998. - 401с.
115. Хауамда Галєб Ауад Мустафа. Механизм защиты прав человека в институционной системе ООН: Дис.... канд. юрид. на 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В. Корецкого. - К., 1996. - 240с.
116. Цибуленко Є.М. Міжнародно-правове регулюван застосування звичайних озброєнь: Дис. ... канд. юрид. на; 12.00.11 / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут мі народних відносин. - К., 1999. - 184 с.
117. Черкес М.Ю. Міжнародне право: Підручник. - 2-е ви, стер. - (Вища освіта ХХІ століття). - К.: Знання, 2001. - 284 с.
118. Чубарев В.Л. Элементарный курс права міжнародних договорів: Навч. посібник. - К., 2001. - 176 с.
119. Шаллан Ф.І. Боротьба з піратством та міжнародне морське право: аналіз становлення, розвитку та конвенційного закріпленн Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. - К., 1998. - 16 с.
120. Шатіло В.А. Проблеми імплементації та чинності норм міжнародного права у національному законодавстві України // Держава і право: 36. наук, праць. Спецвипуск. - К., Дніпропетр., 2003.-С. 242-246.
121. Шахбазян К. Міжнародна співпраця держав в сфері правового регулювання діяльності в Інтернет // Український часопис міжнародного права. - 2003. - № 1. - С. 70-74.

122. Шепель А.О. Інститут застережень (аналіз практики України): Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут законодавства Верховної Ради України. - К., 1997. - 157с.
123. Шкумбатюк К. Гармонізація законодавства України про громадянство з міжнародним правом у контексті європейської інтеграції // Вісник Української академії державного управління при Президентові України. - 2000. - № 2.
124. Шкуратенко О. Міжнародне визнання України через виборювання права членства в ООН. // Право України, 2001. -№12.-С. 142.
125. Юридична енциклопедія: У 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. - К.: Укр. енцикл., 1998. - Т. 1: 1999. -Т. 2.
126. Ярмач В.Х. Міжнародне гуманітарне право, що застовується в період збройних конфліктів та імплементація його Україною: Автореф. дис. ... юрид. наук: 12.00.11 / Національ юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х., 2003 19 с.
127. Adede A. O. The System for Settlement of Disputes under the United Nations Convention on the Law of the Sea. Dordrecht / Boston/ Lancaster, 1987.
128. Amerasinghe Ch. Jurisdiction of International Tribunal. The Hague, 2003.
129. Amerasinghe C. F. Principles of the International Law and International Organizations. Cambridge, 1996.
130. August R. Public International Law; Texts, Cases and Readings. Prentice Hall, 1995.
131. B. Stosic. Les Organizations Non-Gouvernementales et les Nations Unies. Geneve-Paris. 1964.
132. Ball H. Prosecuting War Crimes and Genocide: The Twentieth-Century Experience. Lawrence, 1999.
133. Bantekas I. The International Law of Terrorist Financing // American Journal of International Law. Vol. 97. 2003. № 2. P. 315—333.
134. Bass G. J. Stay the Hand of Vengeance: The Politics of War Crimes Tribunals. Princeton, 2000.
135. Bassiouni M. C Introduction. Legal Responses to International Terrorism.
136. Beigbeder Y. Judging War Criminals: The Politics of International Justice. New York, 1999.
137. Bekker P. The Legal Position of Intergovernmental Organizations. Dordrecht, 1994.
138. Bender R. Space Transport Liability — National and International Aspects. The Hague, 1997.
139. Benedetto C. International Law and the Role of Domestic Legal System. Boston / London, 1993.
140. Best G. Humanity in Warfare: The Modern History of the International Law of Armed Conflict. London, 1983.
141. Bin Ch. General Principles of Law as Applied by International Courts and Tribunals. Cambridge, 1987.
142. Boisson L. International Organizations and International Settlement: Trends and Prospects. N. Y., 2002.

143. Brownlie I. Principles of Public International Law. 4th ed. — Oxford: Glarendon Press, 1990.
144. Brownlie J. (ed.). Basic Documents in International Law (4th ed.). N. Y., 1995.
145. Cassese A. (Ed.) The Rome Statute of the International Criminal Court: A Commentary. Oxford, 2002.
146. Cassese A. International Law. Oxford University Press, 2001.
147. Chirchill R. R., Lowe A. V. The Law of the Sea. Manchester University Press, 1999.
148. Coates A. J. The Ethics of War. Manchester / New York, 1997.
149. Convention on Rights and Duties of States (inter-American); December 26, 1933 // http://avalon.law.yale.edu/20th_century/intam03.asp
150. Detter de Lupis I. The Concept of International Law. Stockholm. 1987. P. 90
151. Dispute Settlement Through the United Nations / Ed. by K. Venkata Raman. N 4. 1977.
152. Dordrecht: Nijhoff, 1988. P. XV. Terrorism and International Order. N.Y., 1988.
153. Economides C. The Relationship between International and Domestic Law. Strasbourg, 1993.
154. Encyclopedia of Public International Law Vol. 17. Oxford, 1984.
155. Grewe W. (ed.) Frontes Historical Juris Gentium. 3 vols. Berlin / New York, 1988, 1992, 1995.
156. Higgins R. Problems and Process: International Law and How We Use It. Oxford, 1999.
157. Keohane Robert O., Nye Joseph. Power and Interdependence: World Politics in Transition. — Boston: Little and Brown, 1977.
158. Konton M. The Termination and Revision of Treaties in the Light of New Customary International Law. 1994. № 4.
159. Kosovo Declaration of Independence // <http://www.assembly-kosova.org/?krye=news&newsid=1635&lang=en>
160. Luke T. Lee. Consular Law and Practice. Oxford, 1991.
161. McCaffrey S. The Law of International Watercourses: Non-Navigational Uses. Oxford University Press, 2003.
162. Newman F., Weissbrodt D. International Human Rights. — Cincinnati: Anderson Publishing Co., 1990.
163. O'Brien J. International Law. London / Sydney, 2001.
164. Petersmann E.-U. The GATT / WTO Dispute Settlement System International Law, International Organizations and Dispute Settlement. The Hague / Boston / London, 1997.
165. Qureshi A. H. The World Trade Organisation: Implementing International Trade Norms. N.Y., 1996.
166. Robbie S. Procedure at International Conference: A Study of the Rules of Procedure of Conferences and Assemblies of International Inter-Governmental Organizations. Cambridge, 1997.
167. Roberts B. Weapons Proliferation and the World Order after the World War. The Hague / London / Boston, 1996.

168. Robertson G. Crimes against Humanity: The Struggle for Global Justice. New York, 1999.
169. Rome Statute of the International Criminal Court. International Legal Materials. Vol. XXXVII. Sept. 1998.
170. Sadat-Akhavi, Seyed AH. Methods of Resolving Conflits between Treaties. Boston, 2003.
171. Sato T. Evolving Constitutions of International Organizations. The Hague / London / Boston, 1996.
172. Schaffer E., Shyder R. Contemporary Practice of Public International Law. Published by Oceana Publications, 1997.
173. Schemers H. and Blokker N. International Institutional Law. Third Rev. Ed. The Hague / London / Boston, 1995.
174. Shaw M. International Law. Fourth cd. Cambridge University Press, 1999.
175. Shaw M.N. International Law. — Cambridge University Press. — 2003. — 1288 p.
176. Shelton D. The Participation of Nongovernmental Organizations in International Juridial Proceedures // American Journal of International Law. Vol. 88. 1994. № 4. P. 611–642.
177. Tallgren I. The Sensibility and Sense of International Criminal Law // European Journal of International Law. Vol. 13. 2002. № 3.
178. The Permanent Court of Arbitration. The Hague, 1998.
179. Timtchenko L. The International Law Regime of the Arctic and Trends in its Development. Kharkiv. 1996.
180. Turk D. Recognition of States. A Comment // European Journal of International Law. — Vol. 4. — 1993. — P. 66—91.
181. Vanleeuwen M. (Ed.) Confronting Terrorism: Eropean Experiences Theat Perceptions and Policies. The Hague, 2003.
182. Verziji J. W. International Law in Historical Perspective. 1—2 vols. Leyden, 1969.
183. White N. (Ed.) Collective Security Law. Ashgate Publishing, 2003.
184. Wildhaber L. «The European Convention on Human Rights and international law», in Inernational and Comparative Law Quarterly. — Vol. 56.
185. Winham G. The Evolution of International Trade Agreements. Toronto / London, 1992.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. —<http://www.un.org>
3. Офіційний сайт Європейського Суду з прав людини. — <https://www.echr.coe.int>
4. Сторінка «Міжнародне публічне право» в дистанційному навчанні НУ «Чернігівська політехніка». URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=355>

Додаток А. Словник основних термінів

Агреман – згода приймаючої держави на призначення певної особи в якості глави дипломатичного представництва акредитуючої держави.

Агресія – це злочин проти миру, який полягає у застосуванні збройної сили державою проти суверенітету, територіальної недоторканності чи політичної незалежності іншої держави або в будь-який інший спосіб, що не сумісний зі Статутом ООН.

Акреція — природне збільшення території держави внаслідок тривалого нагромадження (під впливом течії води) піску у дельті ріки або внаслідок появи острова вулканічного походження у межах територіальних вод.

Анексія — загарбання, насильницьке приєднання державою території, яка належить іншій державі або народу; грубе порушення норм міжнародного права і принципу самовизначення націй

Анклав – частина території однієї держави, що оточена з усіх боків сухопутною територією іншої держави або держав.

Апартеїд – міжнародний злочин: політика расової дискримінації та гноблення (наприклад, здійснювалася правлячими колами Південно-Африканської Республіки щодо корінного населення та інших етнічних груп неєвропейського походження), що передбачає позбавлення або істотне обмеження політичних, соціально-економічних і громадянських прав якоїсь групи населення аж до її територіальної ізоляції та геноциду.

Арбітраж — спосіб мирного вирішення спорів між державами через обрання сторонами у спорі арбітрів, які, керуючись міжнародним правом, розглядають справу і виносять обов'язкове для сторін рішення.

Аташе — молодший дипломатичний ранг співробітників посольств, місій та апарату відомств закордонних справ

Геноцид – міжнародний злочин, що здійснюється з наміром винищення повністю або частково окремих груп населення за національними, етнічними, расовими або релігійними мотивами.

Делімітація кордонів – договірне встановлення лінії державного кордону, що здійснюється за картами, як правило, великомасштабними, із детальним зображенням на них рельєфу, гідрографії, населених об'єктів.

Демаркація кордонів – визначення та позначення ліній державного кордону на місцевості відповідно до договорів про делімітацію кордону та доданих до них карт та описів.

Денонсація міжнародного договору – відмова держави від договору з попереднім повідомленням інших учасників, коли така відмова, її порядок і умови прямо передбачені договором.

Депозитарій – держава або міжнародна організація, що бере на себе зобов'язання зберігати текст міжнародного договору, документи про його ратифікацію, про приєднання до договору інших держав тощо

Держава – первинний та основний суб'єкт міжнародного права, а також учасник міжнародних відносин. Держава є поєднанням трьох елементів: певної території, населення та політичної організації (влади).

Держава прапора – держава, під прапором якої законно плаває певне судно.

Державний суверенітет — це верховенство держави у межах своєї території, самостійність та незалежність у взаємовідносинах з іншими державами.

Державоподібне утворення — це особлива історично сформована політико-релігійна або політико територіальна одиниця, що володіє частиною суверенних прав, притаманних суверенній державі.

Джентльменські угоди — це усні міжнародні договори, що мають характер морально-політичного зобов'язання, сторони яких вважають себе пов'язаними їх положеннями і вимагають один від одного їх поваги.

Дипломатичний протокол — сукупність загальноприйнятих правил поведінки, традицій та умовностей, яких обов'язково дотримуються уряди, дипломатичні представництва та офіційні особи

Екзекватура – це дозвіл країни перебування на виконання консульських функцій в узгодженому консульському окрузі.

Екстрадиція – видача злочинця державою, на території якої він знаходиться, іншій державі для притягнення його до кримінальної відповідальності або виконання вироку, що набрав чинності.

Імплементация — організаційно-правова діяльність держав з метою реалізації своїх міжнародно-правових зобов'язань

Капітуляція — це припинення воєнних дій на умовах, продиктованих переможцем.

Комюніке – офіційне урядове повідомлення про міжнародні переговори, угоди, важливі події у внутрішньому житті країни, про перебіг воєнних дій тощо.

Консульський округ — територія держави перебування, на якій відповідно до угоди між урядами договірних держав консул виконує свої обов'язки

Міжнародний договір — угода двох або більше держав щодо встановлення, зміни або припинення взаємних прав та обов'язків у політичних, економічних, соціальних, культурних або інших відносинах

Міжнародні ріки — ріки, що перетинають або розділяють територію двох або кількох держав і відкриті для торговельного судноплавства всіх країн

Міжнародні санкції — це засоби примусу, що застосовуються міжнародними організаціями або державами до держав, які здійснили найтяжчі міжнародні правопорушення

Міжнародно-правовий звичай — стереотипний спосіб поведінки, що склався в міжнародно-правовій практиці, юридично обов'язковий характер якого визнають суб'єкти міжнародного права.

Меморандум – дипломатичний документ відповідної держави, в якому докладно викладається погляд уряду з будь-якого міжнародного питання, дається аналіз тих або інших положень.

Мораторій – відстрочка на певний строк виконання державою своїх міжнародно-правових зобов'язань.

Нота – документ дипломатичної переписки.

Нунцій – дипломатичний представник Ватикану при уряді будь-якої держави.

Оголошення війни — початок юридичного стану війни, що тягне за собою настання для усіх воюючих сторін правових наслідків, передбачених законами і звичаями війни

Оптація – вибір громадянства при зміні державної належності території.

Парафування міжнародного договору — попереднє підписання міжнародного договору ініціалами уповноважених осіб, які брали участь у його виробленні.

Посол – голова дипломатичного представництва найбільш високого в протокольному відношенні рівня.

Преамбула – вступна частина якого-небудь міжнародного документа.

Пролонгація міжнародного договору – продовження терміну чинності договору з метою забезпечення його безперервності.

Промульгація міжнародного договору – офіційне опублікування міжнародного договору.

Протокол – офіційний документ (нерідко додаток до основного договору), за допомогою якого міжнародний договір доповнюється або уточнюється.

Репарація – вид матеріальної міжнародно-правової відповідальності, що передбачає відшкодування державою завданих нею під час воєнних дій збитків.

Репатріація – повернення емігрантів на батьківщину з поновленням їх у правах громадянства, які опинилися через певні обставини на території інших держав.

Репресалії – правомірні примусові дії держави на відновлення своїх прав, що порушені іншою державою, без застосування сили або погрози її застосування.

Реституція – повернення майна, неправомірно захопленого та вивезеного однією із воюючих держав з території іншої держави, яка є воєнним противником.

Ресторація — відновлення правопорушником попереднього стану та взяття ним відповідальності за всі несприятливі наслідки, завдані іншій державі.

Ратифікація — остаточне схвалення, затвердження уповноваженим органом держави міжнародного договору, що вказує на її згоду на обов'язковість цього договору, який набуває юридичної сили лише після ратифікації

Ратифікаційна грамота – документ, що підтверджує ратифікацію міжнародного договору відповідним органом держави (парламентом).

Реторсії – правомірні примусові дії однієї держави у відповідь на недружній акт іншої держави, наприклад, дискримінацію фізичних або юридичних осіб.

Сатисфакція – форма міжнародно-правової відповідальності, яка полягає в тому, що держава-порушник задовольняє нематеріальні вимоги постраждалої держави. Види сатисфакції: вираження співчуття, публічне вибачення, покарання винних, надання особливих почестей постраждалій державі тощо.

Статус-кво – становище на міжнародній арені або у відносинах держав, що існує на цей момент або існувало у певний час у минулому.

Субституція – форма міжнародно-правової відповідальності держав (різновид реституції), що представляє собою заміну неправомірно знищеного або ушкодженого майна, будівель, транспортних засобів, художніх цінностей, особистого майна та ін.

Театр війни — сухопутна, повітряна та морська територія держав, а також відкрите море і повітряний простір над нею, у межах яких згідно з міжнародним правом можуть вестися військові дії

Територіальне море (територіальні води) — це морський пояс, розташований уздовж берега або безпосередньо за внутрішніми морськими водами, який не перевищує 12 морських миль і перебуває під повним суверенітетом прибережної держави.

Трансферт — передача населення території, яка перейшла від однієї держави до іншої, відповідно з одного громадянства до іншого.

Цесія – передача території однієї держави іншій за угодою між ними.

Додаток В. Питання підсумкового контролю з міжнародного публічного права

1. Поняття міжнародного публічного права
2. Предмет міжнародного публічного права
3. Метод міжнародного публічного права. Функції міжнародного публічного права
4. Система міжнародного публічного права
5. Поняття та класифікація суб'єктів міжнародного публічного права.
6. Держави як основні суб'єкти міжнародного публічного права.
7. Міжнародна правосуб'єктність націй і народів, які борються за незалежність.
8. Правосуб'єктність міжнародних організацій.
9. Особливості правосуб'єктності державоподібних утворень та інших учасників міжнародних відносин.
10. Поняття визнання та його юридичне значення.
11. Теорії визнання.
12. Форми та види визнання..
13. Поняття та принципи правонаступництва.
14. Об'єкти та види правонаступництва.
15. Поняття та характерні ознаки норм міжнародного права.
16. Класифікація міжнародно-правових норм за сферою дії
17. Класифікація міжнародно-правових норм за юридичною силою

18. Поняття та особливості основних принципів міжнародного права
19. Класифікація та зміст основних принципів міжнародного права.
20. Поняття джерел міжнародного права.
21. Види джерел міжнародного публічного права.
22. Договір у сучасному міжнародному праві.
23. Звичай у сучасному міжнародному праві.
24. Кодифікація міжнародного права. Постійна комісія з міжнародного права
25. Поняття та види території в міжнародному праві.
26. Поняття та склад державної території.
27. Державні кордони. Делімітація та демаркація кордонів.
28. Правовий режим державного кордону. Прикордонний режим
29. Міжнародно-правові підстави зміни державної території
30. Поняття населення в міжнародному праві.
31. Міжнародно-правове регулювання питань громадянства.
32. Набуття громадянства.
33. Припинення громадянства.
34. Міжнародно-правове регулювання питань множинності громадянства та безгромадянства
35. Міжнародно-правове регулювання статусу іноземців.
36. Міжнародно-правове регулювання статусу біженців, переміщених осіб та вимушених переселенців.
37. Політичний притулок, його види та умови надання
38. Поняття та класифікація прав людини.
39. Джерела міжнародного захисту прав людини.
40. Міжнародні механізми захисту прав людини.
41. Європейський суд з прав людини.
42. Поняття та види міжнародних спорів.
43. Поняття та класифікація мирних засобів розв'язання міжнародних спорів.
44. Дипломатичні (політичні) засоби вирішення міжнародних спорів
45. Правові (судові) засоби вирішення міжнародних спорів
46. Розгляд спорів у міжнародних організаціях
47. Поняття міжнародно-правової відповідальності.
48. Підстави міжнародно-правової відповідальності.
49. Види міжнародно-правової відповідальності.
50. Форми нематеріальної (політичної) відповідальності в міжнародному праві
51. Форми матеріальної міжнародно-правової відповідальності
52. Реалізація міжнародно-правової відповідальності
53. Поняття та джерела міжнародного гуманітарного права
54. Початок війни, його правові наслідки.
55. Учасники збройних конфліктів. Режим воєнного полону
56. Обмеження засобів і методів ведення війни
57. Режим воєнної окупації. Захист цивільних об'єктів і культурних цінностей під час збройних конфліктів
58. Нейтралітет у війні.
59. Закінчення війни, його міжнародно-правові наслідки

60. Поняття та джерела права міжнародних договорів.
61. Поняття міжнародного договору. Об'єкт міжнародного договору. Сторони в міжнародному договорі.
62. Класифікація міжнародних договорів
63. Форма та структура міжнародних договорів.
64. Процес укладення міжнародних договорів, його основні стадії
65. Надання згоди на обов'язковість міжнародного договору. Ратифікація договорів.
66. Набрання чинності міжнародним договором, його реєстрація та опублікування. Тлумачення міжнародних договорів.
67. Припинення, зупинення та визнання міжнародних договорів недійсними
68. Поняття та джерела права зовнішніх зносин.
69. Система органів зовнішніх зносин
70. Дипломатичні представництва, їх види та функції
71. Штат дипломатичного представництва. Процедура призначення та підстави припинення повноважень голови дипломатичного представництва.
72. Поняття та види дипломатичних привілеїв та імунітетів
73. Консульські установи, їх види та функції.
74. Штат консульської установи. Процедура призначення та підстави припинення повноважень голови консульської установи.
75. Поняття та ознаки міжнародної організації.
76. Правосуб'єктність міжнародних організацій.
77. Класифікація міжнародних організацій
78. Організація Об'єднаних Націй: історія створення та правовий статус. Членство в ООН.
79. Система головних органів ООН.
80. Спеціалізовані установи ООН
81. Міжнародні конференції